

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind organizarea judecătorească – art.15, 15'1, 16; Legea cu privire la statutul judecătorului – art.24; ș.a.)

(înregistrat în Parlament cu numărul 338 din 01 Septembrie 2014)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind organizarea judecătorească – art.15, 15'1, 16; Legea cu privire la statutul judecătorului – art.24; ș.a.) prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001. Proiectul Legii propune operarea unor modificări și completări La Legea privind organizarea judecătorească și Legea cu privire la statutul judecătorului, legi care, potrivit art. 72 alin. (3) lit. c) țin de domeniul legilor organice.

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Potrivit notei informative este menționată necesitatea adoptării proiectului pentru a soluționa un șir de probleme la nivel practic, care au apărut după modificarea în 2012 a reglementărilor privind statutul, modul de numire și activitate al judecătorilor de instrucție. Proiectul intervine cu un șir de modificări privitor la: mandatul și numirea judecătorilor care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție; modul de completare în cazul survenirii vacanței funcțiilor judecătorilor de instrucție; precum și privitor la exercitarea atribuțiilor de către judecătorii de instrucție, mandatul cărora a expirat la data intrării în vigoare a Legii nr. 153 din 2012 și care urmau a fi incluși în corpul judecătorilor de drept comun.

O altă parte a modificărilor se referă la instituirea unor noi reglementări privitor la situația judecătorilor în privința cărora: a) există o hotărîre a Colegiului disciplinar care propune aplicarea sancțiunii de eliberare din funcție a judecătorului; b) judecătorul ar fi eșuat evaluarea performanțelor; c) CSM refuză de a propune numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă.

În același timp, proiectul legii instituie un șir de prevederi privind situația tranzitorie a judecătorilor de instrucție, care urmează a fi reconfirmați în funcția de judecători de drept comun fie în funcția de judecător de instrucție.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu conține o argumentare suficientă a promovării proiectului. Nota informativă reflectă în detaliu: condițiile care au stat la baza adoptării proiectului, impedimentele în implementarea reformei instituției judecătorului de instrucție, omisiunile

admise în procesul de promovare și adoptare a Legii nr. 153/2012; soluțiile promovate de proiect și situațiile tranzitorii după intrarea în vigoare a legii.

Totuși, opinăm că nota informativă la secțiunea fundamentarea economico-financiară trebuia să fie mult mai explicită, or, anumite prevederi pot să genereze anumite cheltuieli, în special atunci când va fi necesar de a suspenda judecătorul din funcție. Proiectul legii face o referință extrem de abstractă la faptul că "în cazul suspendării din funcție, salariul judecătorului se plătește în condițiile legii". În asemenea condiții nu este clar: se va achita în continuare salariul sau plata acestuia va fi suspendată? Potrivit regulilor generale instituite de Codul muncii (art. 75) suspendarea contractului individual de muncă presupune suspendarea prestării muncii de către salariat și a plății drepturilor salariale (salariu, sporuri, alte plăți) de către angajator. Astfel, dacă vor fi aplicate regulile generale din Codul muncii, în cazul în care judecătorul va fi suspendat, acesta nu va putea beneficia de drepturile salariale, iar dacă acesta va reveni în funcție, implicit se vor aplica regulile de plată a cheltuielilor/drepturilor în legătură cu suspendarea din funcție. Din acest considerent, opinăm că atât proiectul cât și nota informativă trebuie să fie mai explicite la acest capitol. Cu titlu de exemplu am putea invoca experiența României, care prevede expres (art. 62 din Legea nr.303 din 2004 cu privire la statutul judecătorilor și procurorilor) că, în cazul în care judecătorul este suspendat din funcție, acestuia nu i se plătesc drepturile salariale și perioada respectivă nu constituie vechime în magistratură.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți social-economice:

Dreptul la muncă și la protecția muncii (art. 43 din Constituția RM)

Drepturi garanții:

Dreptul la acces liber la justiție (art. 20 din Constituția RM)

Neretroactivitatea (art. 22 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței este asigurată suficient. Proiectul de act legislativ supus expertizei este plasat pe site-ul Parlamentului. În contextul în care proiectul de lege a fost înregistrat pe data de 01.09.2014 și pînă în prezent nu a fost examinat de plenul Parlamentului, considerăm că este respectat principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă, iar cetățenii, organizațiile și alți subiecți interesați au posibilitatea de a-și exprima opiniile asupra conținutului documentului.

De asemenea, proiectul legii a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției http://justice.gov.md/public/files/transparența_in_procesul_decizional/proiecte_spre_examinare/2014.07.14_SINTEZA_jud._instructie.pdf, alături de nota informativă și sinteza obiecțiilor și recomandărilor pe marginea proiectului, oferind astfel o informație completă privind procesul de elaborare și consultare a proiectului cu părțile interesate.

Cît privește proiectul legii propriu-zis și actele legislative pe care le modifică, acestea conțin norme orientate spre asigurarea accesului la informații, or toate hotărârile aprobate de către organele autorității judecătorești sînt motivate și se plasează în mod obligatoriu pe pagina web a CSM (a se vedea în acest sens art. 8/1 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, precum și normele relevante din legea cu privire la selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor).

7. Respectarea principiului participării este asigurată suficient. Reieșind din prevederile art.7 din Legea privind transparența în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008, autoritățile publice sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional.

În conformitate cu prevederile art. 49/1 din Regulamentul Parlamentului, comisia permanentă sesizată în fond asigură consultarea publică a proiectelor de acte legislative și a propunerilor legislative cu părțile interesate prin organizarea de dezbateri și audieri publice, prin intermediul altor proceduri de consultare stabilite de legislația cu privire la transparența în procesul decizional. Totodată, comisia permanentă sesizată în fond dispune plasarea, conform legii, pe web-site-ul Parlamentului a sintezei recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, în scopul asigurării transparenței în procesul decizional. Astfel, din moment ce proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Parlamentului (4.09.2014), societatea civilă are posibilitatea de a participa la examinarea acestuia și de a face recomandări.

Legislația din domeniul organizării și funcționării sistemului judiciar asigură respectarea principiului participării, inclusiv prin modul de formare a organelor de autoadministrare a sistemului judecătoresc (CSM, colegiile CSM), care presupun antrenarea reprezentanților mediului academic și ai societății civile.

8. Respectarea principiului responsabilizării este asigurată suficient. Proiectul legii intervine cu un șir de modificări la Legea privind organizarea judecătorească și Legea cu privire la statutul judecătorului, legi care conțin prevederi exprese orientate spre responsabilizarea actorilor implicați atât în procesul de înlăptuire a justiției, cât și în procedurile de administrare a sistemului judiciar și a carierei judecătorilor. Legislația în domeniu prevede mecanisme de contestare a deciziilor adoptate în cadrul proceselor și procedurilor respective.

Ședințele organelor de autoadministrare ale sistemului judecătoresc sînt publice și orice persoană interesată, reprezentanți ai organizațiilor societății civile pot participa la ele. De asemenea, legislația permite încheierea unor acorduri de colaborare, în temeiul cărora se valorifică posibilitatea monitorizării și înaintării de propuneri și recomandări.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ este conform parțial Constituției. Prevederile proiectului de lege nu sînt în contradicție evidentă cu prevederile Constituției. Totuși, punerea efectivă în aplicare a proiectului Legii ar putea să genereze încălcarea dreptului la muncă (art.43 alin(3) din Constituție) și a principiului inamovibilității judecătorilor stabilit la art. 116 alin. (1) din Constituție. Pentru detalii a se vedea p. 16 al prezentului raport de expertiză.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ este conform parțial legislației corelative. Proiectul legii nu conține norme care ar contraveni în mod flagrant legislației corelative. Există, însă unele prevederi în textul proiectului care riscă să vină în contradicție cu normele Codului muncii, în partea ce ține de statutul și plățile salariale acordate judecătorilor pe parcursul suspendării. Pentru detalii a se vedea p. 16 al prezentului raport de expertiză.

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standartelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform parțial standartelor internaționale. Unele modificări propuse prin proiectul legii par să nu fie compatibile standartelor internaționale privitoare la independența justiției și judecătorilor. În special este vorba de prevederile proiectului care propun suspendarea de drept a judecătorului în cazul în care în privința acestuia: a) există o hotărîre a Colegiului disciplinar care propune aplicarea sancțiunii de eliberare din funcție a judecătorului; b) judecătorul ar fi eșuat evaluarea performanțelor; c) CSM refuză de a propune numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă. În acest sens sînt relevante: Principiile de Bază ale Națiunilor Unite cu privire la Independența Puterii Judecătorești, adoptate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite în noiembrie 1985 Recomandarea/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile, (adoptată de Comitetul Miniștrilor în 17 Noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întîlnire a delegațiilor miniștrilor); opiniile Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) care fac referință expresă la standartele și garanțiile de protecție a independenței judecătorilor și care, în majoritatea lor, prevăd că orice decizie privind cariera judecătorilor (inclusiv suspendarea) trebuie luate de către o instituție independentă, constituită în majoritate din magistrați, aleși de către colegii lor.

Chiar dacă autorii proiectului invocă faptul că suspendarea propusă prin proiectul legii ar fi o măsură asiguratorie, totuși, standardele internaționale, inclusiv cele invocate mai sus abordează suspendarea din funcție a judecătorului ca o sancțiune disciplinară. Din acest considerent, opinăm că proiectul legii riscă să vină în contradicție cu standardele și bunele practici din domeniu.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Proiectul/actul normativ nu este conform jurisprudenței Curții Constituționale. În jurisprudența Curții Constituționale există mai multe hotărâri privitor la inamovibilitatea judecătorului și mijloacele de protecție a acesteia. Astfel, Curtea Constituțională, în hotărârea nr. 3 din 9 februarie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 163 din 22 iulie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a reținut că "siguranța mandatului și inamovibilitatea constituie elemente-cheie ale independenței judecătorilor. 75. Articolul 116 din Constituția Republicii Moldova prevede că judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii. În aspect constituțional, inamovibilitatea este asigurată prin modul de numire în funcțiile de judecător, președinte și vicepreședinte al instanței judecătorești, condițiile principale pentru numirea în aceste funcții, termenul mandatului. Pentru promovarea sau transferarea judecătorului în interiorul mandatului este necesar acordul acestuia. Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea. 76. Curtea relevă că principiul independenței justiției presupune necondiționat independența fiecărui judecător, în calitate de unic purtător al puterii judecătorești. În acest sens, practica internațională a stabilit standarde rigide. Astfel, Recomandarea CM Rec.(2010)12 către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile (adoptată la 17 noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întrînire a delegaților miniștri) recomandă: „Judecătorii trebuie să ia decizii în mod independent și imparțial și să poată acționa fără nici un fel de restricții, influențe nepotrivite, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, fie chiar autorități judiciare.”

77. Printre măsurile administrative care pot influența independența judecătorului sînt procedurile de numire, transfer sau eliberare din funcție. Potrivit Recomandării menționate supra: „[...] Unei numiri permanente nu i se poate pune capăt decît numai în cazuri de încălcări grave ale reglementărilor de natură disciplinară sau penală stabilite prin lege, sau în cazul în care judecătorul nu mai poate exercita atribuțiile judiciare. [...] Un judecător nu poate fi renumit sau mutat într-o altă funcție judiciară fără consimțămîntul său, cu excepția cazurilor de sancționare disciplinară sau de reformare a organizării sistemului judiciar.” 78. Dezvoltînd prevederile constituționale privind inamovibilitatea judecătorilor în concordanță cu exigențele europene, Legea cu privire la statutul judecătorului stipulează că judecătorul instanței judecătorești este inamovibil pe perioada exercitării funcțiilor. El nu poate fi nici promovat, nici transferat fără consimțămîntul său. Împuternicirile judecătorului nu pot fi suspendate prin voința arbitrară a unui organ, decît în cazurile și în modul stabilit de lege (art.18). Procedurile menționate trebuie să fie reglementate de lege într-o manieră care nu ar influența independența judecătorului și care nu ar crea judecătorului suspiciuni privind incertitudinea viitoarei activități profesionale.

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Proiectul/actul normativ este conform parțial jurisprudenței CtEDO. Există mai multe decizii ale Curții Europene privitoare la garanțiile de independență ale judecătorilor în statele membre. Deciziile respective sînt invocate și în jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova. În speță, este vorba de respectarea garanțiilor unui proces echitabil, proclamate și garantate de art. 6 al Convenției Europene privind Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ limitează drepturile/libertățile. Proiectul legii instituie unele reglementări privind suspendarea de drept (în temeiul normei legale și fără intervenția autorității de autogovernare a sistemului judecătorec) exercitării funcțiilor de către judecător în 3 cazuri distincte. Formula în care a fost propusă această nouă instituție riscă să genereze încălcarea unor drepturi fundamentale ale judecătorilor, inclusiv dreptul la muncă, dreptul de acces la justiție și la un proces echitabil. Pentru detalii a se vedea p. 16 al prezentului raport de expertiză.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru. Proiectul de lege nu stabilește un tratament preferențial pentru un gen în defavoarea celuilalt.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text		Obiecții		Factorii de vulne
1		Art. I, p. 2	<p>2. Se completează cu articolul 15/1 cu următorul cuprins: "Articolul 15/1. Judecătorul de instrucție .... (2) În cazul în care niciun judecător din cadrul instanței nu are experiența în funcția de judecător de cel puțin 3 ani, atribuțiile judecătorului de instrucție pot fi exercitate de către oricare judecător din instanță.</p>	<p>Prevederea de la alin. (2) nu este compatibilă cu alin. (1) al aceluiași articol care prevede expres numirea judecătorului trebuie să se facă "cu consimțământul acestuia", Formula propusă pentru alin. (2) presupune că orice judecător ar putea fi eventual impus să exercite atribuțiile judecătorului de instrucție, ceea ce creează o disonanță cu scopul proclamat al proiectului (ordonarea procedurii de numire a judecătorilor care vor exercita funcțiile judecătorului de instrucție), dar și standardele internaționale din domeniu care stabilesc că orice "mișcări", evoluți în cariera judecătorilor trebuie să se facă cu acordul acestuia.</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare standardelor internaționale; Prevederi necorespunzătoare care are jurisprudenței Curții Constituționale; Prevederi care limitează drepturile/libertățile;</p>	<p>Pentru a exclude vulnerabilitățile enunțate, recomandăm completarea alin. (2) cu sintagma "cu consimțământul acestuia".</p>
2		Art. I, p. 2	<p>(3) Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței de judecată: a) cu</p>	<p>Lit. b) de la alin. (3) examinată în raport cu alin. (5) al aceluiași articol creează impresia că urmează cursuri de formare la INJ doar</p>	<p>Alți factori Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive.</p>	<p>Revizuirea normei conform obiecției formulate prin detalierea alin. (5) de la art. 15/1.</p>

cel puțin 3 luni pînă la expirarea mandatului judecătorului care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în exercițiu, numește, în modul stabilit la alin. (1), judecătorul care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție, precum și unul sau mai mulți judecători care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta; b) în cazul apariției vacanței funcției, în termen de cel mult 30 de zile de la survenirea acesteia, numește, în modul stabilit la alin. (1), alt judecător care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție.

Institutul Național al Justiției asigură organizarea cursurilor de formare a acestui judecător.

....(5) Pînă la începerea exercitării atribuțiilor de judecător de instrucție, judecătorul urmează

judecătorii care substituie judecătorul de instrucție în cazul apariției vacanței. Alin. (5) urmează a fi dezvoltat în mod corespunzător, astfel încît să acopere toate situațiile posibile, inclusiv cele prevăzute la lit. b) și să nu fie admise dublări și interpretări diferite.

		<p><u>cursurile de formare în modul stabilit de legislație,</u> volumul de lucru al acestuia fiind diminuat gradual în modul reglementat de Consiliul Superior al Magistraturii.</p>			
3	Art. I, p. 3	<p>3. La articolul 16: se completează cu alin. (5/1) cu următorul cuprins: "(5/1) În cazul în care președintele sau, după caz, vicepreședintele instanței judecătorești a eşuatevaluarea performanțelor, hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei de drept pentru suspendarea din funcția de președinte sau vicepreședinte." 2. la alineatul (6), după cuvintele "inclusiv în cazul" se completează cu cuvintele "suspendării sau"</p>	<p>Considerăm că norma nou propusă contravine Constituției care garantează dreptul la muncă a persoanei. Atîta timp, cît nu există o decizie irevocabilă privitor la cariera judecătorului, inclusiv celui care ocupa poziția de președinte/vicepreședinte de instanță, suspendarea din funcție pare a fi excesivă. Așa cum am menționat în secțiunile precedente ale acestui raport de expertiză, suspendarea, de regulă, este privită mai mult ca o sancțiune disciplinară și mai puțin ca o măsură asiguratorie. Această măsură trebuie, totuși să se dispună, nu de drept (doar în temeiul legii), dar de către un organ independent</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare arestandardelor internaționale; Prevederi care limitează drepturile/libertățile; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;</p>	<p>Sugerăm revizuirea integrală a intenției de modificare a normelor respective, inclusiv prin examinarea prevederii în lege a unor situații concrete (așa cum e și în România), dar și prin asigurarea disocierii acestei noi "măsuri asiguratorii" de sancțiunea disciplinară agreată la nivel internațional de "suspendarea din funcție".</p> <p>În cazul în care se va insista pe promovarea acestei modificări, există riscul ca normele în cauză să fie declarate neconstituționale.</p>

			care va examina toate circumstanțele cauzei. La fel, trebuie luată în calcul și experiența altor state(România) care prevăd aplicarea suspendării doar în două cazuri și doar atunci când consideră că aflarea persoanei în funcție ar periclita anumite proceduri fie dăunează grav prestigiului justiției.		
4	Art. II p.1	1. Articolul 24: se completează cu alineatul (1/1) cu următorul cuprins: "(1/1) Judecătorul este suspendat din funcție de drept pînă la eliberarea din funcție dacă: a) a eșuat evaluarea performanțelor, din ziua adoptării hotărîrii Colegiului de Evaluare; b) Colegiul disciplinar a propus eliberarea judecătorului din funcție, din ziua adoptării hotărîrii Colegiului disciplinar; c) Consiliul Superior al Magistraturii refuză propunerea pentru numirea judecătorului pînă la	A se vedea obiecțiile de la p, 3 al acestui tabel. Adițional revenim la problema achitării plăților salariale, deoarece norma din lege a fost formulată prea vag. Detalii a se vedea la p. 4 al Raportului de expertiză "Nota informativă",	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi necorespunzătoare standardelor internaționale; Prevederi care limitează drepturile/libertățile; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;	A revizui norma conform obiecției.

		atingerea plafonului de vîrstă, din ziua adoptării hotărîrii Consiliului Superior al Magistraturii.” alineatul (2) va avea următorul cuprins: ”(2) În cazul suspendării din funcție, salariul judecătorului se plătește în condițiile legii.”; la alineatul (4) după cuvintele ”ori de încetare a procesului penal” se completează cu cuvintele ”sau în cazul anulării actelor care au servit drept temei pentru suspendarea din funcție în baza alin. (1/1)”;			
		la alineatul (6) după cuvintele ”suspendarea din funcție a judecătorului” se completează cu cuvintele ”adoptată în temeiul alin. (1)”.			

Concluzii

În concluzia prezentului raport de expertiză reținem următoarele:

Scopul proiectului legii, definit de autori, este de a soluționa un șir de probleme la nivel practic, care au apărut după modificarea în 2012 a reglementărilor privind statutul, modul de numire și activitate al judecătorilor de instrucție. Proiectul intervine cu un șir de modificări privitor la: mandatul și numirea judecătorilor care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție; modul de completare în cazul survenirii vacanței funcțiilor judecătorilor de instrucție; precum și privitor la exercitarea atribuțiilor de către judecătorii de instrucție, mandatul cărora a expirat la data intrării în vigoare a Legii nr. 153 din 2012 și care urmau a fi incluși în corpul judecătorilor de drept comun. O altă parte a modificărilor se referă la instituirea unor noi reglementări privitor la situația judecătorilor în privința cărora: a) există o hotărîre a Colegiului disciplinar care propune aplicarea sancțiunii de eliberare din funcție a judecătorului; b) judecătorul ar fi eșuat evaluarea performanțelor; c) CSM refuză de a propune numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă.

Punerea efectivă în aplicare a proiectului Legii ar putea să genereze încălcarea dreptului la muncă

(art.43 alin. (3) din Constituție) și a principiului inamovibilității judecătorilor stabilit la art. 116 alin. (1) din Constituție.

Proiectul legii nu conține norme care ar contraveni în mod flagrant legislației corelative. Există, totuși unele prevederi în textul proiectului care riscă să vină în contradicție cu normele Codului muncii, în partea ce ține de statutul și plățile salariale acordate judecătorilor pe parcursul suspendării.

Unele modificări propuse prin proiectul legii par să nu fie compatibile standardelor internaționale privitoare la independența justiției și judecătorilor. În special este vorba de prevederile proiectului care propun suspendarea de drept a judecătorului în cazul în care în privința acestuia: a) există o hotărîre a Colegiului disciplinar care propune aplicarea sancțiunii de eliberare din funcție a judecătorului; b) judecătorul ar fi eșuat evaluarea performanțelor; c) CSM refuză de a propune numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă. În acest sens sînt relevante: Principiile de Bază ale Națiunilor Unite cu privire la Independența Puterii Judecătorești, adoptate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite în noiembrie 1985 Recomandarea/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile, (adoptată de Comitetul Miniștrilor în 17 Noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întîlnire a delegațiilor miniștrilor); opiniile Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) care fac referință expresă la standardele și garanțiile de protecție a independenței judecătorilor și care, în majoritatea lor, prevăd că orice decizii privind cariera judecătorilor (inclusiv suspendarea) trebuie luate de către o instituție independentă, constituită în majoritate din magistrați, aleși de către colegii lor.

Proiectul legii nu este conform jurisprudenței Curții Constituționale, care în hotărîrile sale a invocat, inclusiv că împuternicirile judecătorului nu pot fi suspendate prin voința arbitrară a unui organ, decît în cazurile și în modul stabilit de lege. Procedurile menționate trebuie să fie reglementate de lege într-o manieră care nu ar influența independența judecătorului și care nu ar crea judecătorului suspiciuni privind incertitudinea viitoarei activități profesionale.

Proiectul legii instituie unele reglementări privind suspendarea de drept (în temeiul normei legale și fără intervenția autorității de autogovernare a sistemului judecătorec) exercitării funcțiilor de către judecător în 3 cazuri distincte. Formula în care a fost propusă această nouă instituție riscă să genereze încălcarea unor drepturi fundamentale ale judecătorilor, inclusiv dreptul la muncă, dreptul de acces la justiție și la un proces echitabil.